

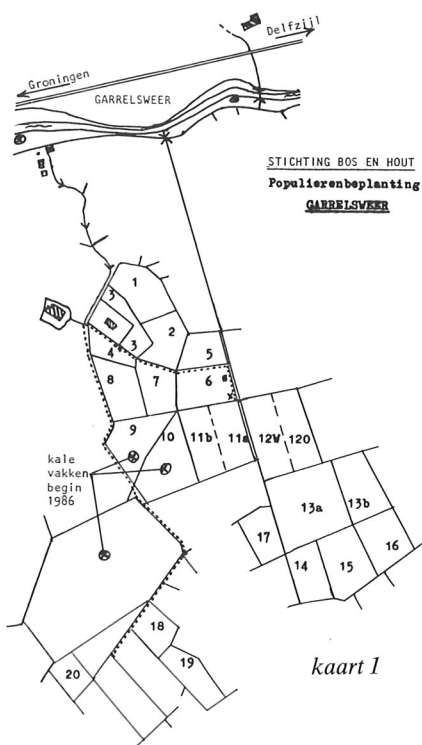
De satijnvlinder in een populierenbeplanting te Garrelsw eer

J. Altena, student HBCS, Velp,
P.A. Schol, SBB, Groningen

In 1986 is het populierenbos te Garrelsw eer, provincie Groningen, volledig kaal gevreten door de rupsen van de satijnvlinder. Het bos is 65 ha groot en het sortiment bestaat uit verschillende soorten populierenklonen. De rupsen, die alleen het blad van de bomen eten, maken hierbij onderscheid tussen de klonen. Uiteindelijk wordt echter het hele bos aangetast, met uitzondering van de elzen-onderbeplanting.

De plaag was 'explosief' van karakter; de rupsen kwamen in zeer groot aantal voor op de bomen, maar ook op de grond (foto 1). Vele spreuwen kwamen op dit grote voedselaanbod af.

Op verschillende data zijn waarnemingen verricht en er zijn poppen, vlinders, eitjes en (parasiterende) insecten verzameld ten behoeve van nader onderzoek.

kaart 1

– 21 mei 1986.

De klonen van 'Robusta' en 'Zeeland' zijn reeds allemaal kaal gevreten. De klonen van de zwarte balsempopulier en ook de hybride balsempopulier 'Androskoggin' zijn nog geheel in blad. (foto 2)

– 13 juni 1986.

Duidelijk vraatbeeld aan de voorheen nog groene klonen, waaronder ook 'Rochester', zowel van onderaf als van bovenaf. Het verschil in de vraat aan de klonen is nog goed te zien.

De bomen die aan de rand van het bos staan worden (bijna) niet aangetast, vermoedelijk doordat het weer invloed heeft gehad op zowel de ei-afzetting door de vlinders als op de activiteit van de rupsen. In het bos is meer beschutting. Aan de stamvoet van de nog groene bomen treffen we een verzameling van rupsen aan, die weinig activiteit vertoont, vermoedelijk ten gevolge van het slechte weer (zware regen, wind).

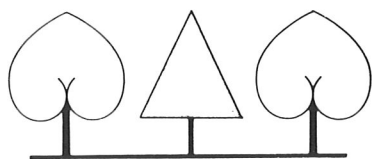
– 16 juni 1986.

Opnieuw de nog groene bomen bekeken die nu vol zitten met rupsen. De rupsen beginnen zich op de stammen en takken te verpoppen. Ook in de boomtakken verpoppen de rupsen zich, waartoe ze zich in klussen inspinnen. Hoewel later dan de eura-merikaanse populieren worden de balsems nu ook kaal gevreten. Het kale bos geeft een herfst-achtig beeld te zien.

In enkele bosvakken zijn de bomen dit voorjaar niet in blad gekomen. In deze vakken zijn bijna geen rupsen aangetroffen waaruit af te leiden valt dat er al eerder vraat is geweest, hetzij in de herfst, hetzij in het vroege voorjaar (Kaart 1). Bladvorming vond weer plaats in eind juni, begin juli.

– 24 juni 1986.

De vlinders zijn al in een behoorlijk aantal aanwezig (foto 3). Ook zijn er nog vele poppen. De meeste vlinders zijn aan het 'paren'. Er zijn ook al eitjes afgezet. Op de af-

Fa Seko Bos- en Boomverzorging

- Bomen rooien
- Wegfrezen van STOBEN
- Takken VERSNIJPEREN
- Plantgaten BOREN

Ons dienstenpakket omvat o.a.

Grote Ratelaar 50

7422 RB Deventer

(05700) 54191

b.g.g. (05700) 37378

gezette eitjes worden kleine, ongeveer 1 mm grote, vliegjes gevonden die parasiteren door zelf eitjes in de vlindereitjes af te zetten. Dit is zichtbaar door zeer kleine gaatjes in het hardere schild van de vlindereitjes, waar het vliegje met zijn achterlijfje in heeft gestoken. Naast deze vliegjes zijn ook andere insecten waargenomen die gelijktijdig met de satijnvlinder te voorschijn kwamen. Het is een geel-zwart, gevleugeld insect van ongeveer 1 cm grootte. De bete-

kenis van aanwezigheid is niet bekend. Evenmin is iets bekend over een klein larfje dat gevonden is in de achterlijfjes van enkele vlinders die waarschijnlijk ten gevolge daarvan dood gingen. Er zijn van alle stadia en voorkomende, hierboven genoemde insecten exemplaren verzameld voor nader onderzoek.

– 30 juni 1986.

Nu zijn er aanzienlijk meer vlinders en afgezette eitjes. De vlinders vliegen veel en zijn erg actief, waarschijnlijk mede ten gevolge van het warme weer (25-30 graden C.). Er zijn nog meer eitjes met de parasiterende vliegjes verzameld ten behoeve van nader onderzoek. De kaalgevreten bomen komen weer wat in blad te staan. De vakken die niet in blad zijn gekomen staan er nu erg dor en helemaal kaal bij. Het verschil tussen deze kale vakken en de meer in blad komende vakken is vooral op afstand zeer duidelijk te zien.

– 7 juli 1986.

Er zijn nog meer eitjes verzameld die door de parasiterende vliegjes bezocht zijn. De voorheen kale vakken komen nu in snel tempo weer redelijk in blad. De waterpeilverlaging in het kader van de ruilverkaveling heeft, zoals het nu lijkt nog geen negatieve invloed op de groei van de populieren uitgeoefend.

(N.B. De afdeling Entomologie van 'De Dorschkamp' begeleidde deze inventarisatie en volgt de verdere ontwikkelingen... red.)

Er is één kwaliteitsboomkwekerij

die o.a. **POPULUS UNAL** kweekt onder **N.A.K.B.-keurmerk.**

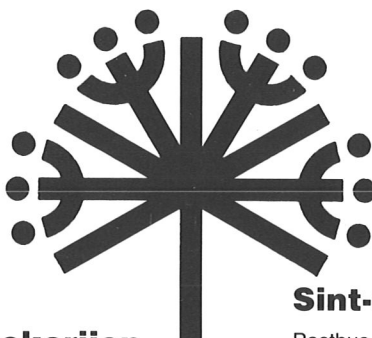
Laat u niet verleiden tot aankoop van materiaal,
wat niet aan de Nederlandse kwaliteitseisen voldoet.

Voor (export-) kwaliteit

kunt u terecht bij:

Gebr. van den Berk b.v. Boomkwekerijen

Baumschulen - Pépinières - Nurseries

SPECIALISTEN

IN

ZWARE BOMEN.

Sint-Oedenrode Holland

Postbus 130, 5490 AC St. Oedenrode, Holland
Donderdonk 4, 5492 VJ St. Oedenrode, Holland
☎ 04138 - 72331
Telex 74683 berk nl